

בפני כבוד השופט רם וינוגרד

התובעים:

עג'רמי ואח'
כולם ע"י ב"כ עו"ד מואייד מיעארי
רח' אל-זהראא' 2, ת.ד. 1634, ירושלים
טל': 02-6262638; פקס': 02-6289109

- נ ג ד -

הנתבעים:

1. **מדינת ישראל-משרד הביטחון**
 2. **צבא הגנה לישראל**
- ע"י ב"כ עו"ד מפרקליטות מחוז ת"א (אז')
מרח' הנרייטה סולד 1, תל אביב
טל': 03-6970222; פקס': 6918541

כתב הגנה

א. כללי

1. מוגש בזאת כתב הגנה מטעם הנתבעים (להלן גם: "הנתבעת" או "מדינת ישראל"), כשהטענות הנטענות בו הינן מצטברות, משלימות או חלופיות - הכל לפי הקשר הדברים והדבקים.
2. מדינת ישראל, מיוצגת על ידי בא-כוח עו"ד מפרקליטות מחוז תל-אביב (אזרחי), אשר כתובתה למסירת כתבי בי-דין הנה כמפורט בכותרת.
3. כל הטענות המשפטיות בכתב הגנה זה, נטענות במצטבר ו/או בהשלמה ו/או לחלופין, הכל לפי הקשר הדברים והדבקים.
4. כל הטענות העובדתיות בכתב הגנה זה, נטענות במצטבר ו/או בהשלמה, הכל לפי הקשר הדברים והדבקים.
5. טענות עובדתיות חלופיות, נטענות בכתב הגנה זה, אך במקום בו אין העובדות כהווייתן ידועות למדינה.
6. כל הטענות והעובדות בכתב התביעה מוכחות, אלא אם כן הודתה בהם המדינה במפורש בכתב הגנה זה. אין בהודיה, כאמור, כדי להפוך את נטל הראיה מקום שזה מוטל על התובעים על פי דין.
7. אין בטענה כלשהי מטענות כתב הגנה זה משום ויתור על טענה אחרת העומדת למדינה או פגיעה בטענה כזו.

8. כל הנספחים אשר צורפו לכתב התביעה והמוכחים כשלעצמו מטושטשים, והתובעים מתבקשים להעביר לב"כ הנתבעת עותק קריא וברור של כל הנספחים. למען הסר ספק, כל הנספחים מוכחים, מוכחים תכנם, קבילותם ומהימנותם.

ב. מבוא וטענות מקדמיות

א. דין התביעה להידחות על הסף ו/או להדחות בהיות האירוע "פעולה מלחמתית" ו/או בגין היות האירוע נשוא התביעה "מעשה מדינה" (Act of State).

ב. דין התביעה להידחות גם מהטעם שהתובעים לא הגישו הודעה בכתב על נזק בהתאם לחוק הנזיקים האזרחיים (אחריות המדינה), תשי"ב-1952.

דין התביעה להימחק גם מאחר שהתובעים לא ציינו את כתובת מגוריהם המדויקת בניגוע לקבוע בתקנות סדר הדין האזרחי התשמ"ד – 1984.

ג. דין התביעה כנגד הנתבע 2 להימחק או להידחות על הסף. כתב התביעה הופנה כנגד רשות שלטון שאינה אישיות משפטית הניתנת לתביעה במשפט אזרחי, להבדיל מעתירה לבג"צ. אין לתבוע בנזיקין רשות או בעל תפקיד שלא הוכרו בדין כאישיות משפטית. רע"א 46/94 פ"ד נ (2) 202.

החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל-דין) תשי"ח 1958 בס' 3 שבו קובע:

הליכים שהמדינה צד להם

הליך שהמדינה צד לו, יוגש ויתנהל -

(1) בשם מדינת ישראל כתובעת, כמבקשת או כמערערת, או

(2) נגד מדינת ישראל כנתבעת או כמשיבה.

וכן :

ספרו של טדסקי, תורת הנזיקין הכללית, מהד' 2, פרק שני, בע' 404 ס' ב'

זוסמן, סדרי הדין האזרחי, מהד' 7 ע' 119.

הנתבע 2 אינו אישיות משפטית הניתנת לתביעה אזרחית ודין התביעה נגדו להימחק או להדחות על הסף.

הנתבעת הנכונה (אם בכלל) בתביעה זו הינה הנתבעת 1, והיא בלבד.

ד. דחיית התביעה בהעדר צו ירושה ו/או צו קיום צוואה :

1. התובעים מס' 1, 2, 3, 4, 5, 6 הינם עיזבונם שם המנוחה (בעלה וארבעת ילדיו של התובע מס' 2). יצוין כי התובע 2 תובע גם כניזוק באירוע נשוא התביעה (טענות המוכחות).

2. עיזבון איננו אישיות משפטית ואינו יכול לתבוע או להיתבע ראה בעניין זה ספרו של כב' הנשיא א. גורן "סוגיות בסדר דין אזרחי, מהדורה תשיעית, תשס"ז – 2007 עמ' 77. כן ראה ת"א (תל אביב) 2078/02 עז' המנוח נסורלה עבדול ז"ל ואח' נ' עו"ד אברהם מפי כב' השופטת פלפל, שם נדחתה תביעת העז' בהיות ועיזבון איננו אישיות משפטית ת"א (מחוזי ת"א) 2078/02 - עיזבון המנוח נסורלה עבדול והב דיל ז"ל נ' עו"ד נביאי אברהם, תק-מח 2007(3), "הנתבע ביקש למחוק את התובע 1- עזבון המנוח באין מנהל עזבון שהוסמך לתבוע בשמו.

עזבון איננו אישיות משפטית, הכשיר לתבוע ולהיתבע. על כן, יש לדאוג למינוי מנהל עזבון לצורך התביעה. סעיף 1642 למג'לה, אשר קבע את העזבון כאישיות משפטית בוטל בהוראת החוק לביטול המג'לה, תשמ"ד-1984.

גם השופט זילברג בע"א 148/53 מ. פנץ ו- "אגד" בע"מ נ' צ. פלדמן ואח', פ"ד ט (3), 1711, 1719 קבע כי: "...מה הוא מעמדו המשפטי של עזבון המוריש ואם הוא יכול לעמוד בדין כתובע ונתבע, או לא. אך ספק זה אינו בגדר ספק כלל, והתרתו פשוטה וברורה. העזבון, כלומר: כלל נכסי המת העוברים בירושה אל היורש, אינו הוא גוף משפטי, ואין לו- בנפרד מן היורשים או הזכאים האחרים או מנהליו- שום מעמד עצמאי באיזה משא ומתן משפטי שהוא".

3. על התובעים שנטען כי הם עיזבונות המנוחים או היורשים להציג צו מינוי מנהל עיזבון או לחילופין צו ירושה כדין. כמו כן, לא נטען בכתב התביעה כי התובעים הם היורשים היחידים של המנוחה, אם בכלל ולא צורפו לכתב התביעה המסמכים שיעידו על כך. לכתב תביעה לא צורף צו ירושה תקף שהינו מסמך מהותי לכתב התביעה. לא נטען בכתב התביעה כי התובעים ו/או מי מהם הם בחזקת נציג, לא צורף ייפוי כוח מטעם יורשי המנוחה לפיו הם מייפים את כוחם של התובעים וב"כ לייצגם ולא צורפו לתביעה כל יורשיהם של המנוחים ו/או לא קוימו הוראות חוק הירושה ו/או תקנות סדר הדין האזרחי לעניין תביעת יורשים ו/או ע"י נציגים.

4. מושכלות ראשוניים הם כי הוכחת זהותם וזכויותיהם של יורשים חייבת להיעשות בדרך הקבועה בחוק. הדין המהותי קובע כי הדרך החוקית היחידה לכך, היא המצאתו של צו ירושה (או של צו לקיום צוואה).

סעיף 2 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 קובע לאמר: "יורשים הם יורשים על פי דין או זוכים על פי צוואה; הירושה היא על פי דין זולת במידה שהיא על פי צוואה."

ה. כפי שיפורט בהרחבה להלן, דין התביעה להידחות ו/או להימחק על הסף ו/או להדחות לגופא.

ו. התביעה הוגשה בגין אירועי הלחימה של הפלשתינים כנגד מדינת ישראל אזרחיה וחייליה שהחלו בספטמבר 2000 ונמשכים לסירוגין גם כעת. את המסגרת הנכונה להבנת האירועים נשוא כתב התביעה יש להבין לאור דברים שאמר נשיא בית המשפט העליון, כב' השופט ברק, בבג"ץ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל, תק-על 2002(3) 1021, בסכמו את התקופה הרלוונטית לתביעה, ולצערנו, עד היום: "מאז סוף חודש ספטמבר 2000 מתנהלת באזורי יהודה ושומרון וחבל עזה לחימה קשה. אין זו פעילות משטרתית. זהו סכסוך מזויין. במסגרתו בוצעו כ- 14,000 פיגועים נגד החיים, הגוף והרכוש של אזרחים ותושבים ישראלים חפים מפשע ובהם זקנים וילדים, גברים ונשים. למעלה מ- 600 אזרחים ותושבים של מדינת ישראל נהרגו... לחימתה של ישראל סבוכה היא. הצד הפלסטיני משתמש, בין השאר, בפצצות-אדם מונחות. מתאבדים אלה מגיעים לכל מקום בו מצויים ישראלים ... הם זורעים הרג ודם בערים ובישובים ... מציאות חדשה וקשה ניצבת בפני מדינת ישראל, הנלחמת על ביטחונה וביטחון אזרחיה" (ההדגשה אינה במקור).

ז. כתב התביעה מציג את האירוע נשוא התביעה במנותק ממערכת העובדות בה התרחש ומטעה לחשוב, כאילו לפתע, במנותק משאר האירועים שהתרחשו באותה עת, נורו המנוחה, התובע 2, התובע 7 ו-8 במטרה לפגוע באזרחים שלווים.

ח. מאז חודש ספטמבר 2000, נתונה מדינת ישראל תחת איום מתמיד של פיגועי חבלה, פיגועי ירי, מרגמות, רקטות קאסם וכיוצא באלה פיגועים המופנים כנגד ישראלים באשר הם, בלא כל אבחנה בין חיילים לאזרחים או בין גברים, נשים וטף.

ט. התקופה האמורה הוגדרה לא אחת ע"י כב' ביהמ"ש העליון כ"לחימה של ממש" ו/או "סכסוך מזויין". ביהמ"ש אף נמנע מלהתערב בשיקולי המדינה ו/או המפקד הצבאי בברירת אמצעי הלחימה ואורח ניהולה.

"מזה חודשים אחדים שבאזור יהודה ושומרון ובחבל עזה מתרחשים אירועי לחימה-של-ממש: ירי אש חיה לעבר ישראלים וחיילי צה"ל, הנחת מטעני חבלה בצידי דרכים, השלכת בקבוקי תבערה ורימונים, החדרת מכוניות תופת לישראל, רצח ישראלים או פגיעה בישראלים הנכנסים לשטחי A".

ג"צ 2461/01 כנעאן נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, תק-על 2001(1) 1600.

כך נקבע גם בפסקי הדין הבאים:

- * בג"צ 3114,3115,3116/02 ברכה נ' שר הביטחון, פ"ד נו (3) 11;
- * בג"צ 9252/00, 9515/00, 3484/01 אל סקא נ' מ"י, תק-על 2001(2) 1678;
- * בג"צ 9293/01 ברכה נ' שר הביטחון, פ"ד נו (2) 509;
- * בג"צ 3451/02 אלמדני נ' שר הביטחון, פ"ד נו (3) 30;
- * בג"צ 8172/02 אברהים נ' מפקד כוחות צה"ל בגדמ"ע, תק-על 2002(4) 1078.

י. מכל האמור לעיל עולה, כי עובדתית, מאז אוקטובר 2000 מתרחשים בשטחים "ארועי לחימה של ממש" (כפי שנקבע בפסק דין כנעאן). מצב זה הוא "מצב לחימה" (כפי שנקבע בפסק דין איברהים), או במילים אחרות, מצב של "Armed Conflict" - ובתרגום לעברית - "עימות מזוין" או "סכסוך מזוין" (כפי שנקבע בפסק דין עג'ורי).

יא. בפסק דינו של כב' הנשיא ברק, בבג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל (אתר ביה"מ העליון), שעסק בחוקיות גדר ההפרדה, חזר כב' הנשיא ברק ותיאר את שאירע במדינת ישראל החל ב-9/00. כב' הנשיא שב והתייחס לתקופה האמורה כתקופת לחימה ומתקפת טרור, ואף התייחס לפעולות צה"ל, כמענה למתקפת הטרור, כפעולות לחימה של ממש:

"1. בספטמבר 2000 פרצה האינתיפאדה השנייה. מתקפת טרור עזה נחתה על ישראל ועל הישראלים שבאזור יהודה והשומרון ובחבל עזה (להלן – האזור). מרבית פיגועי הטרור הופנו כלפי אזרחים. הם פגעו בגברים ובנשים, בזקנים ובטף. משפחות שלמות איבדו את יקיריהן. הפיגועים נועדו לפגוע בחיי אדם. הם כיוונו לזרוע פחד ובהלה. הם ביקשו לשבש את אורח החיים של אזרחי ישראל. הטרור הפך להיות איום אסטרטגי. פיגועי הטרור מבוצעים בתוככי ישראל ובאזור. הם מתרחשים בכל אתר ואתר, ובכלל זה בתחבורה הציבורית, במרכזי קניות ובשווקים, בבתי קפה ובתוככי בתים וישובים. היעד העיקרי של הפיגועים הוא מרכזי הערים בישראל. כן מכוונים הפיגועים כלפי הישובים הישראלים באזור, וכלפי צירי התנועה. ארגוני הטרור עושים שימוש במגוון אמצעים. בהם פיגועי התאבדות ("פצצות אדם מונחות"), מכוניות תופת, הנחת מטעני חבלה, השלכת בקבוקי תבערה ורימונים, פיגועי ירי, ירי פצצות מרגמה וירי רקטות. מספר נסיונות לפיגועים ביעדים אסטרטגיים ("מגה פיגוע") נכשלו. כך, למשל, סוכלה כוונה למוטט את אחד ממגדלי עזריאלי בתל-אביב באמצעות מכונית תופת בחניון (אפריל 2002). נסיון אחר שנכשל היה לפוצץ משאית בחוות מיכלי הגז בפי גלילות (מאי 2003). מאז תחילת פעולות הטרור הללו ועד לאמצע יולי 2005 בוצעו בתחומי מדינת ישראל קרוב לאלף פיגועים. בתחומי יהודה והשומרון בוצעו כ-9,000 פיגועים. אלפי פיגועים בוצעו בחבל עזה. למעלה מאלף ישראלים קיפחו את חייהם. כמאתיים מהם באזור יהודה והשומרון. כשבעת אלפים ישראלים נפצעו. כשמונה מאות מהם באזור יהודה והשומרון. רבים מהפצועים הפכו לנכים קשים. גם בצד הפלסטיני גרם העימות המזוין להרוגים ופצועים רבים. השכול והכאב שוטפים אותנו.

2. ישראל נקטה בשורה של צעדים להגנה על חיי תושביה. נערכו פעולות צבאיות כנגד ארגוני הטרור. הן נועדו להכריע את תשתית הטרור הפלסטינית ולמנוע הישנותם של פיגועי הטרור (ראו בג"ץ 3239/02 מרעב נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד נז(2) 349. להלן – פרשת מרעב; בג"ץ 3278/02 המוקד להגנת הפרט נ' מפקד כוחות צה"ל באזור הגדה המערבית, פ"ד נז(1) 385). פעולות אלה לא נתנו מענה מספיק לצורך המידי בהפסקת פעולות הטרור הקשות. אנשים תמים המשיכו לשלם בחייהם ובשלמות גופם."

יב. במסגרת הלחימה, נקטה מדינת ישראל בשורה ארוכה של צעדי התגוננות ולחימה נדרשים, הכרחיים ולגיטימיים על מנת להגן על שלום אזרחיה. פעולות אלו נבעו מכוח זכותה של מדינת ישראל, כישות ריבונית, להגנה עצמית והגנה על אזרחיה. פעולות אלו הינן "פעולות מלחמתיות" לכל דבר ועניין.

וכך קבע בעניין זה ביהמ"ש העליון בפס"ד עג'ורי – "במאבקה של ישראל כנגד הטרור היא נוקטת – מכוח זכותה להגנה עצמית – במבצעי לחימה מיוחדים... מטרת המבצעים הייתה הכרעת תשתית הטרור הפלסטינית ומניעת הישנותם של פיגועי הטרור. במסגרת פעולות אלה נכנסו כוחות צה"ל לשטחים רבים שהיו בעבר בשליטתו מכוח תפיסה לוחמתית ואשר הועברו בהסכמים לשליטתה (המלאה או החלקית) של הרשות הפלסטינית. הצבא הטיל סגרים וכתרים על אזורים שונים. נאספו כלי נשק וחומרי חבלה. נעצרו מבוקשים. במסגרת מבצעים אלה גויסו כוחות מילואים רבים, הופעלו כלי נשק כבדים (טנקים, נגמ"שים), ובהם מסוקי קרב ומטוסים."

יג. צעדי ההתגוננות והלחימה שננקטו נדרשו לצורך הגנה ושמירה על חיי אדם. בין היתר, במרץ 2002 יצא צה"ל במבצע "חומת מגן". ההחלטה על מבצע זה נפלה לאחר רצף של אירועים קשים וקורבנות ישראלים רבים, ששיאם היה הפיגוע במלון "פארק" בנתניה ערב ליל הסדר, בו נהרגו 28 ישראלים ונפצעו 65. בזכות מבצע זה, שהתמקד בתשתיות הטרור בשומרון, וכן מבצעים נוספים ופעולות סיכול שבאו אחריו, הסתמנה ירידה חדה בכמות הפיגועים שיצאו לפועל (ירידה של 50% בכמות פיגועי ההתאבדות שיצאו לפועל בין השנים 2002 ל-2003 וכן ירידה חדה בכמות הפיגועים האחרים).

יד. לחימה זו לא קלה היא. חיילי צה"ל וכוחות הביטחון עומדים יום ולילה במערכה קשה מאוד. לא מדינת ישראל היא שבחרה לנהל את הלחימה במקומות בהם מתגוררת גם אוכלוסייה אזרחית. הכוחות הנלחמים בישראל פועלים ומסתתרים בקרב האוכלוסייה הפלסטינית האזרחית באזור, לרבות במקומות קדושים, בתי-ספר ובתי-חולים. הם זוכים לתמיכת חלק מהאוכלוסייה האזרחית בכלל ותמיכתם של בני משפחה וקרובים בפרט. (גם הלחימה עצמה כבר מזמן אינה מנת חלקה של לוחמים גברים. במהלך תקופת הלחימה מסתמנת עלייה משמעותית בשימוש ובמעורבות של נשים וילדים בפעילות טרור. מאז ספטמבר 2000 ידוע על לפחות 53 מקרים בהם היו מעורבות נשים בפעילות חבלנית עוינת ו-292 קטינים שנטלו בהם חלק).

טו. בבג"ץ 8276/05 ; בג"ץ 8338/05 ; בג"ץ 11426/05 עדאלה ואח' נ. שר הבטחון ומדינת ישראל (אתר בית המשפט העליון) קבע כב' השופט ברק:

"דיני הנזיקים הרגילים אינם מתאימים לדיון באחריות בגין מעשי נזיקין תוך כדי לחימה. הסדרים מעין אלה נקבעו בסעיף 5 לחוק הנזיקים האזרחיים המקורי אשר קבעו כי המדינה אינה אחראית בנזיקין על מעשה שנעשה על ידי פעולה מלחמתית של צבא ההגנה לישראל. תיקון מס' 4 הרחיב את ההגדרה של "פעולה מלחמתית" מעבר להיקף שניתן לה בפסיקתם של בתי המשפט. נקבע בתיקון מס' 4 כי פעולה מלחמתית

כוללת "כל פעולה של לחימה בטרור, במעשי איבה או בהתקוממות, וכן פעולה לשם מניעתם של טרור, מעשי איבה או התקוממות שנעשתה בנסיבות סיכון לחיים או לגוף". הוא הוסיף וקבע כי יש להודיע על הנזק בתוך ששים יום; הוא קיצר את תקופת ההתיישנות, והוא שולל את תחולתם של דינים המעבירים הנטל על המדינה. תיקון זה הוא מידתי, ואינו מעורר קושי חוקתי.

"...כך למשל, במשפט האמריקאי, מכיר ה- Federal Tort Claims Act, בצד האחריות הכללית של הממשל הפדרלי בנזיקין, בחריג המשחרר את המדינה מאחריות בנזיקין בגין פעולות לחימה (combatant activities). אולם חריג זה מוגבל לפעולות של כוחות הביטחון בעת מלחמה (time of war) (סעיף 2680(j)). סעיף זה פורש אמנם בהרחבה. נקבע כי "מצב מלחמה" מתקיים גם בתקופה של עימותים עוינים משמעותיים בין הצבא האמריקאי לבין כוחות צבא אחרים, וכי "פעולות מלחמתיות" כוללות הן את פעולות הלחימה עצמה, והן פעולות הקשורות אליהן במישרין (Koochi v. United States, 976 F.2d 1328 (1992))."

טז. פעולות הלחימה גורמות לעיתים לתוצאות קשות. אך לא מדינת ישראל, המתגוננת בפני אחת המתקפות הרצחניות בתולדותיה, היא זו שצריכה לשאת בנזקי התובע, שנפגע בנסיבות אחרות מאלו המפורטות בכתב התביעה והכל יפורט להלן. מדינת ישראל מפצה במאות מיליונים מדי שנה את אזרחיה הרבים שנפגעו במהלך ארבע השנים האחרונות. כדוגמא, רק בשנת 2003 שלמה מדינת ישראל ב-350 מיליון ₪ פיצויים לנפגעי הלחימה. פיצויים שהמדינה תמשיך לשלם עוד שנים רבות.

ג. לתובענה לגופה

1. מוכחש הנטען בסעיף 2 לכתב התביעה. התובעים אינם רשאים להעלות טענות עובדתיות חילופיות.
2. מוכחש הנטען בסעיף 3 לכתב התביעה. עיזבון איננו אישיות משפטית ואינו יכול לתבוע או להיתבע. הנתבעת חוזרת על הנטען בפרק ב' לעיל. מוכחשת כל יריבות עם הנתבעת.
3. מוכחש הנטען בסעיף 4 לכתב התביעה. מוכחש כי התובע 4 נפצע ו/או נפגע. מוכחש כי התובע 4 יורש, הנתבעת חוזרת על האמור בפרק ב' לעיל וטוענת כי יש לדחות התביעה בהעדר צו ירושה ו/או צו קיום צוואה. מוכחשת כל יריבות עם הנתבעת.
4. מוכחש הנטען בסעיפים 5, 6, 7, ו-8 לכתב התביעה. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, הנתבעת חוזרת על הנטען בפרק ב' לעיל. מוכחשת כל יריבות עם הנתבעת.

5. מוכחש הנטען בסעיפים 9 ו-10 לכתב התביעה. מוכחש כי התובעים 7 ו-8 נפצעו ו/או נפגעו. מוכחש כי התובעים 7 ו-8 הינם יורשים, הנתבעת חוזרת על האמור בפרק ב' לעיל וטוענת כי יש לדחות התביעה בהעדר צו ירושה ו/או צו קיום צוואה. מוכחשת כל יריבות עם הנתבעת.
6. מוכחש הנטען בסעיפים 11 ו-12 לכתב התביעה. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, מוסיפה הנתבעת וטוענת כי המדינה איננה מכחישה את אחריותה למעשי חיילי צה"ל ו/או כוחות הביטחון ככל שאלו נעשו במסגרת מילוי תפקידם כדין, בגדר סמכותם החוקית ובהתאם להרשאה חוקית, וזאת תוך אי חריגה מן הפקודות, ההוראות והנהלים. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי בניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי, טוענים התובעים בדבר הפרת חובות חקוקות מבלי לציין את החובה, ועל כן יש להורות על מחיקת הסעיף מטעם זה.
- כמו כן תטען כי שום דבר מן האמור בכתב הגנה זה, אין לראות בו משום אישור ו/או אישור ו/או נטילת חבות ישירה ו/או שילוחית ו/או הצדקה למעשים ו/או למחדלים (אם יוכח שנעשו שלא כדין), או משום הודאה בפגיעת מי מהתובעים לרבות במנוחה באירוע ו/או הנזק ו/או המעשים והמחדלים הנטענים.
- לחילופין, אם יוכחו נסיבות לפיהן בוצעו מעשי תקיפה כלפי התובעים, הרי שהנתבעת טוענת כי לא אישרה, לא אשררה ואין היא מאשרת מעשי תקיפה אלו. לנתבעת עומדת בהקשר זה הגנת סעיף 25 לפקודת הנזיקין.
7. מוכחש מכל וכל האמור בסעיפים 13, 14, 15, 16, 17, 18 ו-19 לכתב התביעה, תחת הכותרת "תולדות המקרה". מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, הנתבעת חוזרת על טענותיה במבוא לכתב ההגנה. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, מוכחש כי התובעים (המנוחה, התובע 2, התובע 7 ו- התובע 8, להלן גם: "התובעים") נפגעו כתוצאה מפעולה כלשהי של כוחות הביטחון. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי על התובעים מוטל מלוא הנטל להוכיח כי התובעים אכן נפגעו במועד, במקום ובאופן הנטענים על ידיהם. מוכחשת גרסת התובעים לאופן קרות האירוע הנטען והמוכחש.
- א. מוכחש תיאור הפעולה על ידי כוחות צה"ל. לחילופין מוכחש כל קשר בין הנזק הנטען והמוכחש כשלעצמו ובין הנתבעת.
- ב. האירוע הנטען והמוכחש אירע, במסגרת **פעולה צבאית מלחמתית מתוכננת**, שהיא חלק **מהפעולות המלחמתיות** בהן נוקטת מדינת ישראל על מנת להילחם בטרור ולהגן על עצמה ועל אזרחיה ותושביה.
- ג. מוכחשים כל המעשים והמחדלים המפורטים בסעיף, ולחילופין מוכחש כל קשר בין המעשים ו/או המחדלים, הנטענים בכתב התביעה (המוכחשים), ובין הנתבעת.
- ד. מוכחשים הנזקים הנטענים בסעיפים אלו ובכתב התביעה כולו וכן מוכחש כל קשר סיבתי ו/או עובדתי ו/או משפטי בינם ובין הנתבעת או מי מטעמה.

הנתבעת מוסיפה וטוענת כי הפעולה שנעשתה על ידי חייל צה"ל, הינה אחת ממכלול הפעולות המלחמתיות שהפעילה, מפעילה ותפעיל מדינת ישראל בניסיון לבלום, או למזער, ולצמצם, את פעולות הטרור נגדה, על מנת למנוע המשך פגיעות בגוף וברכוש של אזרחיה ו/או חייליה. על כן, דין התביעה להידחות מכל וכל בגין טענת פעולה מלחמתית המנויה בסעיף 5 לחוק אחריות המדינה, בהתאם להגדרתה של פעולה זו בחוק ובפסיקה.

8. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה ביחס לאירוע נשוא התביעה, להלן גרסת הנתבעת לאירוע, ככל שידוע לה נכון למועד הגשת כתב ההגנה. הנתבעת שומרת לעצמה את הזכות לתקן את כתב ההגנה בהתאם לממצאים וראיות חדשים שיתגלו, באם יתגלו:

א. בלילה שבין 17-18/10/2003 פתח צה"ל במבצע, מתוכנן, שמטרתו לעצור מבריחים ומפגעים וכן לאתר ולהשמיד מנהרות במרחב רפיח (להלן: "המבצע").

ב. במהלך המבצע, בעת שפוצצו יעדים החשודים כמנהרות, נזרקו רימונים, הופעלו מטענים ובוצע ירי צליפה לעבר כוחות צה"ל - צה"ל השיב אש לעבר מקורות הירי. תוך כדי כך, זוהו חמושים פלסטינים, אשר ניסו להניח מטען חבלני, כוחות צה"ל ביצעו ירי לעבר החמושים הנ"ל וזוהתה פגיעה בהם.

ג. מצב הדברים העולה מהאמור הוא, כי אם נפגעו התובעים, הרי שהיה זה במהלך פעולה מלחמתית, במסגרת פעולה צבאית מלחמתית מתוכננת, שהיא חלק מהפעולות המלחמתיות בהן נוקטת מדינת ישראל על מנת להילחם בטרור ולהגן על עצמה ועל אזרחיה ותושביה מפני כנגד בטרור הרצחני המכה במדינת ישראל, ולצורך הגנה על אזרחי המדינה ותושביה.

פעולה זו הינה אחת ממכלול פעולות מלחמתיות שמפעילה מדינת ישראל כנגד הטרור הרצחני המכה במדינת ישראל.

9. מוכחש הנטען בסעיפים 20, 21 ו-22 לכתב התביעה, על נספחיהם המוכחשים, למעט עצם הפנייה. מוכחש כי ההודעה על נזק הוגשה במועדה - הנתבעת טוענת בנוסף כי התובעים ו/או מי מטעמם לא מסרו לנתבעת הודעה על האירוע במועד ו/או כקבוע בחוק ולפיכך דין תביעתם להידחות מטעם זה. מוכחשים המסמכים שצורפו, והנתבעת מתנגדת להגשתם של מסמכים כלשהם, שלא באמצעות עורכם ובניגוד לדיני הראיות. מוכחשת תוכנם, מהימנותם וקבילותם.

10. מוכחש הנטען בסעיפים 23, 24 ו-25 לכתב התביעה. מוכחשים המסמכים שצורפו, והנתבעת מתנגדת להגשתם של מסמכים כלשהם, שלא באמצעות עורכם ובניגוד לדיני הראיות. מוכחשת תוכנם, מהימנותם וקבילותם.

11. מוכחש הנטען בסעיפים 26, 27, 28, 29 ו-30 לכתב התביעה, למעט כי נסגר תיק החקירה. מוכחשים המסמכים שצורפו, והנתבעת מתנגדת להגשתם של מסמכים כלשהם, שלא באמצעות עורכם ובניגוד לדיני הראיות. מוכחשת תוכנם, מהימנותם וקבילותם.

12. מוכחש הנטען בסעיפים 31, 32 ו-33 לכתב התביעה. מוכחש כי התובעים אינם יודעים ו/או לא היה באפשרותם לדעת את הנסיבות הממשיות שגרמו לאירוע הנטען והמוכחש. מוכחש כי האירוע מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבעת ו/או שולחיה ו/או חיילי צה"ל לא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שנקטה זהירות כזו. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, מוסיפה הנתבעת וטוענת כדלקמן:

א. אין נטל הראיה עובר לכתפי הנתבעת מקום בו נטל זה מוטל במלואו על התובעים להוכחת תביעתם. כמו כן, אין זה המקום כלל לטעון להעברת נטל הראיה לאור המבוא לכתב הגנה זה.

ב. הנתבעת לא התרשלה כלל, כאמור, נטל ההוכחה מוטל במלואו על התובעים.

ג. על התובעים מוטל מלוא הנטל להוכיח את תביעתם עד תום, הכל בהתאם לכלל "המוציא מחברו עליו הראיה".

ד. הנתבעת טוענת, כי אין להחיל את הכלל "הדבר מדבר בעד עצמו" ו/או הכלל בדבר "חפץ מסוכן" ו/או כל כלל דומה אחר.

ה. מוכחשת התקיימות כל אחד ואחד מהתנאים להחלת כללים אלה. לחלופין, הנטל על התובעים להוכיח כי התקיימו כל התנאים להחלת כללים אלה.

ו. מוכחש כי לתובעים ו/או למי מהם לא היה הידיעה ו/או היכולת לדעת את הנסיבות הממשיות שגרמו לאירועים המוכחשים.

ז. מוכחש כי האירוע הנטען והמוכחש נגרם ע"י רכוש ו/או נכסים שלנתבעת הייתה שליטה מלאה עליהם.

ח. מוכחש כי האירוע מתיישב יותר עם המסקנה שהנתבעת ו/או שלוחיה ו/או חייליה לא נקטו זהירות סבירה מאשר עם המסקנה שנקטה זהירות כזו.

ט. הנתבעת טוענת כי אין להחיל כללים אלה כלפי נתבע שלא היה במקום האירוע ו/או אין ולא הייתה יכולה להיות לו ידיעה טובה יותר מלתובע את עובדות המקרה. הנתבעת מוסיפה וטוענת, כי אין להחיל כללים אלה מקום בו אין התובעים תובעים ישירות את מי שנטען שבידיו הייתה בפועל הידיעה לגבי נסיבות האירוע המוכחש. אין להחיל כללים אלה גם מאחר והתובעים מפרטים את גרסתם בכתב התביעה.

י. לחילופין, ממילא מתקיימות בנסיבות אלה הוראות סעי' 5א לחוק אחריות המדינה הקובע: "(4) הוראות סעיפים 38 ו-41 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] לא יחולו בדיון בתובענה, ואולם רשאי בית המשפט לקבוע כי יחולו הוראות סעיפים אלה אם מצא כי הדבר מוצדק בנסיבות העניין ומטעמים שיירשמו." הנתבעת טוענת כי בעניינו אין זה מוצדק להחיל הוראות סעיפים 38 ו-41.

13. מוכחש מכל וכל הנטען בסעיפים 34-35 לכתב התביעה, על סעיפי המשנה שבו. לא הייתה כל רשלנות בתפקודה של הנתבעת ו/או רשלנות זו אינה מוטלת על כתפי הנתבעת. מכל מקום הרי שאין כל קשר סיבתי בין התרשלנות נטענת ומוכחשת לבין נזקיהם הנטענים והמוכחשים של התובעים. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, תוסיף הנתבעת ותטען כי המדינה איננה מכחישה את אחריותה למעשי חיילי צה"ל ו/או כוחות הביטחון ככל שאלו נעשו במסגרת מילוי תפקידם כדין, בגדר סמכותם החוקית ובהתאם להרשאה חוקית, וזאת תוך אי חריגה מן הפקודות, ההוראות והנהלים. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי בניגוד לתקנות סדר הדין האזרחי, טוענים התובעים בדבר הפרת חובות חקוקות מבלי לציין את החובה, ועל כן יש להורות על מחיקת הסעיף מטעם זה.

כמו כן תטען כי שום דבר מן האמור בכתב הגנה זה, אין לראות בו משום אישור ו/או אישור ו/או נטילת חבות ישירה ו/או שילוחית ו/או הצדקה למעשים ו/או למחדלים (אם יוכח שנעשו שלא כדין), או משום הודאה בפגיעת התובעים באירוע ו/או הנזק ו/או המעשים והמחדלים הנטענים.

לחילופין, אם יוכחו נסיבות לפיהן בוצעו מעשי תקיפה כלפי התובעים, הרי שהנתבעת טוענת כי לא אישרה, לא אשררה ואין היא מאשרת מעשי תקיפה אלו. לנתבעת עומדת בהקשר זה הגנת סעיף 25 לפקודת הנזיקין.

14. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, תוסיף הנתבעת ותטען כדלקמן:

א. המעשה נשוא התביעה נעשה במסגרת פעולה צבאית מלחמתית, שהיא חלק מהפעולות המלחמתיות בהן נוקטת מדינת ישראל על מנת להילחם בטרור ולהגן על עצמה ועל אזרחיה ותושביה. בהיות האירוע נשוא התביעה "פעולה מלחמתית" המקנה למדינה פטור מאחריות בנזיקין, אין לבדוק כלל אם

התקיימה עוולה נזיקית כלשהי.

- ב. אף אם יקבע כי עובדות האירוע אינן מהוות "פעולה מלחמתית" הרי שבמעשיהם לא חרגו החיילים ממידת הנחיצות הסבירה למטרה, והיחס בין הנזק שנגרם, אם בכלל, לתובעים לבין הנזק שרצו החיילים למנוע לא היה בלתי סביר.
- ג. כוחות הביטחון, פעלו ללא רשלנות, בתחום סמכותם כדין, או בתום לב ומתוך סברה שהם פועלים בתחום סמכותם כדין.
- ד. פעולת כוחות הביטחון, הייתה כדין בתחום הרשאה חוקית וללא רשלנות.
- ה. החיילים פעלו בזהירות ובשיקול דעת, בהתאם לנסיבות המקום והמאורעות ו/או סכנת החיים בה היו נתונים הם ו/או אזרחים לחילופין, בנסיבות במקרה, אף אם היו מי מהתובעים "נפגע תמים" ולא כך הוא אין הנתבעת או החיילים אחראים לפגיעה וכן לנזקו של מי מהם ואין התובעים או מי מהם זכאים בנסיבות המקרה לפיצוי כלשהו.
- ו. פעולות הנתבעת נעשו כדין, במסגרת פעולות מלחמתיות במבצע צבאי מובהק למלחמה בטרור, ועל כן אין כל יסוד לעילות התביעה השונות המפורטות בסעיפים בכתב התביעה.
- ז. הנתבעת אינה חבה כלל בנזיקין, בין באחריות ישירה ובין באחריות שילוחית; ו/או -
- ח. מוכחשת אחריות כלשהי, בין ישירה ובין שילוחית של הנתבעת למעשים ו/או למחדלים הנטענים והמוכחשים; ו/או -
- ט. מבלי לפגוע באמור לעיל, מוכחשת הפרת חובת זהירות מושגית ו/או קונקרטיית כלפי התובעים בנסיבות המקרה; ו/או -
- י. אין קשר סיבתי עובדתי ו/או משפטי בין המעשים ו/או המחדלים הנטענים והמוכחשים של הנתבעים ו/או מי מטעמם לבין הפגיעה ו/או הנזקים הנטענים והמוכחשים ו/או כי קשר זה ניתק; ו/או -
- יא. פעולות הנתבעת ו/או שלוחיה היו סבירות לפי נסיבות הזמן, המקום והאירועים ונועדו לשם הגנה על תושבי מדינת ישראל וחייליה וביטחונם.

יב. דין התביעה להידחות גם לאור סעיף 5(א) לחוק הנזיקין האזרחיים וכן לפי סעיף 5ב לחוק זה.

הנתבעת תוסיף ותטען כי:

- א. הנתבעת חוזרת על נסיבות האירועים כמפורט בכתב הגנה זה, השוללות את התאמת תחולתן - במקרה זה - של כל טענה הנטענת בכתב התביעה.
- ב. הדין מחייב את המדינה לעשות את אשר לאל ידה כדי להגן על אזרחיה וחייליה מפני טרור לרבות טרור בכבישים ובדרכים.
- ג. לחילופין, בביהמ"ש נכבד זה, בנסיבות המקרה נשוא התביעה, חלים דינים הפוטרים את הנתבעת מאחריות ו/או חבות.
- ד. לחילופי חילופין, הנתבעת פעלה בהתאם לדיני המלחמה ולעקרונות הדין הבינלאומי המנהגי, ומשכך אינה חייבת בפיצוי מי מהתובעים.

15. מוכחש מכל וכל הנטען בסעיפים 36-37, על סעיפי המשנה שבסעיף האחרון. מבלי לגרוע מכלליות ההכחשה, מוסיפה הנתבעת וטוענת כי המדינה איננה מכחישה את אחריותה למעשי חיילי צה"ל ו/או כוחות הביטחון ככל שאלו נעשו במסגרת מילוי תפקידם כדין, בגדר סמכותם החוקית ובהתאם להרשאה חוקית, וזאת תוך אי חריגה מן הפקודות, ההוראות והנהלים. הנתבעת מוסיפה וטוענת כי פעלה והפעילה אמצעים כפי שכל מדינה סבירה הייתה פועלת בנסיבות האירועים שהתקיימו בתקופה ובמועדים המהותיים לאירוע, לשם הגנת אזרחיה וחייליה מפני תקיפות טרוריסטיות. מבלי לפגוע בכל הנטען בכתב הגנה זה מוסיפה הנתבעת וטוענת במצטבר ו/או בהשלמה ו/או לחלופין, לפי העניין, כי:

- א. אינה חבה כלל בנזיקין, בין באחריות ישירה ובין באחריות שילוחית; ו/או –
- ב. מוכחשת אחריות כלשהי, בין ישירה ובין שילוחית של הנתבעת למעשים ו/או למחדלים הנטענים והמוכחשים; ו/או –
- ג. מבלי לפגוע באמור לעיל, מוכחשת הפרת חובת זהירות כלפי התובעים ו/או כלפי התובע בנסיבות המקרה; ו/או –
- ד. אין קשר סיבתי עובדתי ו/או משפטי בין המעשים ו/או המחדלים הנטענים והמוכחשים של הנתבעת ו/או מי מטעמה לבין הפגיעה ו/או הנזקים הנטענים והמוכחשים ו/או כי קשר זה ניתק ע"י מי שאין לנתבעת לגביו שליטה ו/או קשר; ו/או –

ה. לחיילי צה"ל ו/או לכוחות הביטחון היה החשד ו/או החשש הממשיים ו/או הסבירים כי במקום היו מחבלים ו/או חמושים שביצעו, סייעו לבצע, ניסו לבצע פשע טרור שטמונה בו סכנה ממשית לחייו ו/או לשלמות גופו של אדם וכי מחדל מפגיעה בהם ימשיך את הסיכון שהיוו ואת המשך פעולתם לביצוע פיגועי טרור נוספים.

16. א. אם יתברר כי התובעים אכן נפגעו ע"י חיילי צה"ל, טוענת הנתבעת במצטבר ו/או בהשלמה ו/או לחילופין, מבלי לפגוע בטענה כלשהי מטענותיה בכתב הגנה זה, ומבלי שהדבר יהווה הודאה בטענה או בעובדה כלשהי ומבלי שהדבר יהווה אישור ו/או אישור, כי:

א. המנוחה ו/או התובעים נפגעה ו/או נפגעו, אם בכלל, ממעשה שהוא פעולה מלחמתית ו/או ממעשה שהוא מעשה צבאי שבוצע מתוך צורך צבאי; ו/או –

ב. לחיילי צה"ל ו/או כוחות הבטחון ו/או אזרחי המדינה ותושביה נשקפה סכנת חיים ממשית ו/או הם האמינו באופן סביר כי נשקפת להם סכנת חיים; ו/או –

ג. הירי היה דרוש באופן מיידי למניעת פעולות טרור ו/או לסיכול פעולות טרור עתידיות והנו אקט מובהק של הגנה עצמית על פי הדין; ו/או –

ד. פעולות חיילי צה"ל ו/או כוחות הבטחון לא חרגו ממידת הנחיצות הסבירה לאותן מטרות; ו/או –

ה. החיילים ו/או כוחות הבטחון פעלו תוך כדי ביצוע הוראות כדין; ו/או –

ו. פעולותיה של הנתבעת ו/או פעולות מי מטעמה נעשו תוך נקיטת האמצעים הנדרשים ו/או –

ז. פעולותיה של הנתבעת ו/או פעולות מי מטעמה נעשו כדין, בתחום הסמכות כדין, או בתום לב ומתוך סברה כי הפעולה נעשית בתחום הסמכות כדין; ו/או –

ח. פעולותיה של הנתבעת ו/או פעולות מי מטעמה נעשו כדין ובתחום ההרשאה החוקית; ו/או -

ב. לחילופין ובכפוף לאמור, טוענת הנתבעת מבלי לפגוע בטענותיה דלעיל, כי הפגיעה הנטענת והמוכחשת בתובעים אירעה כתוצאה מרשלנותם הבלעדית ו/או הניכרת ו/או התורמת ו/או מחוסר זהירותם ו/או מהפרת חובות חקוקות של התובעים לרבות המנוחה אשר התבטאו, בין היתר, במעשים ו/או במחדלים הבאים, במצטבר ו/או באופן חלופי, לפי העניין; בסעיף זה יחיד ייחשב גם לרבים ולרבות המנוחה, והתובע ייחשב גם לרבים לרבות המנוחה.

- א. תקף את חיילי צה"ל ו/או זרק על חיילי צה"ל אבנים ו/או בקבוקים שתוכנס לא ידעו ו/או סיכן את שלומם של חיילי צה"ל ו/או
- ב. שהה ו/או סבב יחד או מפירי חוק ו/או מי שתקפו את חיילי צה"ל ו/או כוחות הבטחון ו/או אחרים ו/או לא התרחק מהם; ו/או –
- ג. התקרב למקום בו התנהל קרב והיה שימוש באמצעי מלחמה ו/או; השתתף במהומות ו/או התפרעויות ו/או התקפות אלימות על חיילי צה"ל ו/או לא התרחק ממקום מהומות ו/או התפרעויות שכאלו;
- ד. לא נהג כפי שאדם זהיר ו/או סביר ו/או בר-דעת ו/או תם לב היה נוהג בנסיבות הענין ו/או לא נקט בכל האמצעים שהיה חייב ו/או יכול היה לנקוט בנסיבות המקרה; ו/או –
- ה. לא נקט אמצעי זהירות כנדרש ו/או לא עשה את כל שיכול היה לעשות למניעת הפגיעה ו/או הנזק הנטענים והמוכחשים; ו/או –
- ו. חשף את עצמו לסיכונים במודע ו/או כשהיה עליו להיות מודע להם; ו/או –
- ז. התובע נטל חלק בפעילות אסורה/לא חוקית ולפיכך הרי שעילתם של התובעים (אם כלל קיימת), הינה בת עוולה, ומשכך אינם זכאים לפיצויים.
- ח. נהג ברשלנות ו/או בחוסר זהירות ו/או בניגוד לנדרש מהתנהגות אדם סביר בנסיבות ו/או באירועים מסוג זה.
- ט. לא עזב את מקום האירוע למרות אזהרות החיילים ו/או למרות שהיה עליו לעשות כן ובכך הסתכן מרצון.
- א. לחילופין, מהווים מעשים ו/או מחדלים אלה של התובעים ו/או מי מהתובעים ששהו במקום האירוע רשלנות תורמת ו/או אשם תורם בשיעור 100% או שיעור אחר כפי שיקבע בית המשפט הנכבד ו/או הינם מנתקים כל קשר סיבתי בין האירוע לבין פגיעת התובע.
- ב. הנתבעת טוענת לחילופין כי בנסיבות הארוע יש להחיל את סעיף 65 לפקודת הנזיקין ולא להעניק לתובעים פיצוי. ולחילופין להפחית משמוחיה אח הפיצוי

17. מוכחש מכל וכל הנטען בסעיפים 38, 39 ו-40 לכתב התביעה. מוכחש כי התובע 2 נפגע. מוכחשים כל הנזקים המתוארים בסעיפים אלו. התובעים אינם זכאים לטעון טענות שבמומחיות בהעדר חוות דעת רפואית כדרישת תקנות סדר הדין האזרחי, ומשלא צורפה זו, מנועים התובעים מלהוכיח כל עניין שברפואה לעניין זה, לרבות הגורמים לפציעתו הנטענת והמוכחשת. הנתבעת מתנגדת למינוי מומחה מטעם בית המשפט.

הנתבעת תוסיף ותטען כדלקמן:

- א. מוכחשים כל הנזקים המפורטים בכתב התביעה, על ראשי הנזק השונים, ומוכחש דרך חישובם. הנזק הנטען הינו מוגזם ומופרך ומעבר לכל הוצאה סבירה.
- ב. לחלופין מוכחש קשר סיבתי, עובדתי ו/או משפטי, ישיר ו/או עקיף, בין הנזקים הנטענים לבין מעשי ו/או מחדלי הנתבעת ו/או מי שהנתבעת חבה בגינו.
- ג. מוכחשות ההוצאות הנטענות של התובעים ו/או של מי מהם.
- ד. מוכחש כי התובעים קיימו חובתם להקטין את נזקיהם הנטענים. הנתבעת טוענת כי אם אכן יתברר כי התובעים לא מילאו אחר חובתם להקטין נזקיהם - לרבות פניה לגורמי סיוע - יהיה על בית המשפט הנכבד להתחשב בכך בעת שומת הנזק, אם וככל שיוכח.
- ה. מוכחש כי לתובע היה כושר השתכרות מלא ו/או חלקי טרם האירוע ו/או מוכחש כי התובע השתכר טרם האירוע ו/או כי הייתה לו כוונה להשתכר באותם שנים ובכלל.
- ו. אין התובעים זכאים להוכיח נזק שלא פורט בכתב התביעה.
- ז. לתובע ו/או לתובעים לא נגרמו הוצאות רפואיות ו/או הוצאות אחרות.
- ח. הנזקים המפורטים בכתב התביעה (והמוכחשים) הינם מופרזים, מופרכים, וללא אחיזה בעובדות ובמציאות.
- ט. התובעים או מי מהם לא עשו כלל או לא עשו דיו להקטנת נזקיהם הנטענים בתביעה.

י. התובעים או מי מהם, לא נדרשו עד עתה לשלם ולא שילמו הוצאות כלשהן. גורמים וולנטריים והומנטריים, אשר טיפלו בתובעים, אינם תובעים ואינם מזכים אותם לתבוע בשמם.

י"א. אין קשר סיבתי בין האירועים הנטענים בתביעה (והמוכחשים) לבין הנזקים הנטענים (והמוכחשים).

י"ב. מוכחש כי מי מהתובעים ספג הפסדי הכנסה כלשהם ו/או כי היה עתיד לספוג הפסדי הכנסה כלשהם.

י"ג. מוכחשת הטענה כי מי מהתובעים עבד בצורה סדירה קודם לאירוע ו/או כי הייתה לו כוונה לעבוד עבודה סדירה ו/או כי היה לו כושר השתכרות ו/או כוונה כלשהיא להשתכר.

18. מוכחש מכל וכל הנטען בסעיפים 41, 42, 43, 44 ו-45 לכתב התביעה. מוכחשים כל הנזקים המתוארים בסעיפים אלו. התובעים אינם זכאים לטעון טענות שבמומחיות בהעדר חוות דעת רפואית כדרישת תקנות סדר הדין האזרחי, ומשלא צורפה זו, מנועים התובעים מלהוכיח כל עניין שברפואה לעניין זה, לרבות הגורמים הנטענים והמוכחשים לפציעתה ו/או מותה של המנוחה. הנתבעת מתנגדת למינוי מומחה מטעם בית המשפט.

הנתבעת תוסיף ותטען כדלקמן:

א. מוכחשים כל הנזקים המפורטים בכתב התביעה, על ראשי הנזק השונים, ומוכחש דרך חישובם. הנזק הנטען הינו מוגזם ומופרך ומעבר לכל הוצאה סבירה.

ב. לחלופין מוכחש קשר סיבתי, עובדתי ו/או משפטי, ישיר ו/או עקיף, בין הנזקים הנטענים לבין מעשי ו/או מחדלי הנתבעת ו/או מי שהנתבעת חבה בגינו.

ג. מוכחשות ההוצאות הנטענות של התובעים ו/או של מי מהם.

ד. מוכחש כי התובעים קיימו חובתם להקטין את נזקייהם הנטענים. הנתבעת טוענת כי אם אכן יתברר כי התובעים לא מילאו אחר חובתם להקטין נזקייהם - לרבות פניה לגורמי סיוע - יהיה על בית המשפט הנכבד להתחשב בכך בעת שומת הנזק, אם וככל שיוכח.

ה. מוכחש כי לתובע היה כושר השתכרות מלא ו/או חלקי טרם האירוע ו/או מוכחש כי התובע השתכר טרם האירוע ו/או כי הייתה לו כוונה להשתכר באותם שנים ובכלל.

ו. אין התובעים זכאים להוכיח נזק שלא פורט בכתב התביעה.

ז. לתובע ו/או לתובעים לא נגרמו הוצאות רפואיות ו/או הוצאות אחרות.

ח. הנזקים המפורטים בכתב התביעה (והמוכחשים) הינם מופרזים, מופרכים, וללא אחיזה בעובדות ובמציאות.

ט. התובעים או מי מהם לא עשו כלל או לא עשו דיו להקטנת נזקיהם הנטענים בתביעה.

יא. התובעים או מי מהם, לא נדרשו עד עתה לשלם ולא שילמו הוצאות כלשהן. גורמים וולנטריים והומנטריים, אשר טיפלו בתובעים, אינם תובעים ואינם מזכים אותם לתבוע בשמם.

י"א. אין קשר סיבתי בין האירועים הנטענים בתביעה (והמוכחשים) לבין הנזקים הנטענים (והמוכחשים).

י"ב. מוכחש כי מי מהתובעים ספג הפסדי הכנסה כלשהם ו/או כי היה עתיד לספוג הפסדי הכנסה כלשהם.

י"ג. מוכחשת הטענה כי מי מהתובעים עבד בצורה סדירה קודם לאירוע ו/או כי הייתה לו כוונה לעבוד עבודה סדירה ו/או כי היה לו כושר השתכרות ו/או כוונה כלשהיא להשתכר.

19. מוכחש מכל וכל הנטען בסעיפים 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 ו-53 לכתב התביעה. מוכחש כי התובע 7 ו/או התובע 8 נפגעו. מוכחשים כל הנזקים המתוארים בסעיפים אלו. התובעים אינם זכאים לטעון טענות שבמומחיות בהעדר חוות דעת רפואית כדרישת תקנות סדר הדין האזרחי, ומשלא צורפה זו, מנועים התובעים מלהוכיח כל עניין שברפואה לעניין זה, לרבות הגורמים לפציעתו הנטענת והמוכחשת. הנתבעת מתנגדת למינוי מומחה מטעם בית המשפט.

הנתבעת תוסיף ותטען כדלקמן:

- א. מוכחשים כל הנזקים המפורטים בכתב התביעה, על ראשי הנזק השונים, ומוכחש דרך חישובם. הנזק הנטען הינו מוגזם ומופרך ומעבר לכל הוצאה סבירה.
- ב. לחלופין מוכחש קשר סיבתי, עובדתי ו/או משפטי, ישיר ו/או עקיף, בין הנזקים הנטענים לבין מעשי ו/או מחדלי הנתבעת ו/או מי שהנתבעת חבה בגינו.
- ג. מוכחשות ההוצאות הנטענות של התובעים ו/או של מי מהם.
- ד. מוכחש כי התובעים קיימו חובתם להקטין את נזקיהם הנטענים. הנתבעת טוענת כי אם אכן יתברר כי התובעים לא מילאו אחר חובתם להקטין נזקיהם - לרבות פניה לגורמי סיוע - יהיה על בית המשפט הנכבד להתחשב בכך בעת שומת הנזק, אם וככל שיוכח.
- ה. מוכחש כי לתובע היה כושר השתכרות מלא ו/או חלקי טרם האירוע ו/או מוכחש כי התובע השתכר טרם האירוע ו/או כי הייתה לו כוונה להשתכר באותם שנים ובכלל.
- ו. אין התובעים זכאים להוכיח נזק שלא פורט בכתב התביעה.
- ז. לתובע ו/או לתובעים לא נגרמו הוצאות רפואיות ו/או הוצאות אחרות.
- ח. הנזקים המפורטים בכתב התביעה (והמוכחשים) הינם מופרזים, מופרכים, וללא אחיזה בעובדות ובמציאות.
- ט. התובעים או מי מהם לא עשו כלל או לא עשו דיו להקטנת נזקיהם הנטענים בתביעה.
- יב. התובעים או מי מהם, לא נדרשו עד עתה לשלם ולא שילמו הוצאות כלשהן. גורמים וולנטריים והומנטריים, אשר טיפלו בתובעים, אינם תובעים ואינם מזכים אותם לתבוע בשמם.
- י"א. אין קשר סיבתי בין האירועים הנטענים בתביעה (והמוכחשים) לבין הנזקים הנטענים (והמוכחשים).
- י"ב. מוכחש כי מי מהתובעים ספג הפסדי הכנסה כלשהם ו/או כי היה עתיד לספוג הפסדי הכנסה כלשהם.

י"ג. מוכחשת הטענה כי מי מהתובעים עבד בצורה סדירה קודם לאירוע ו/או כי הייתה לו כוונה לעבוד עבודה סדירה ו/או כי היה לו כושר השתכרות ו/או כוונה כלשהיא להשתכר.

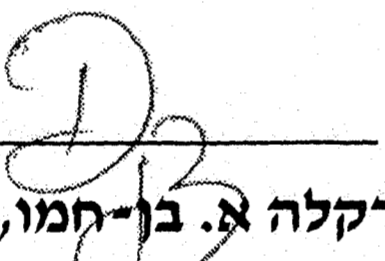
20. הנתבעת טוענת כי אם יתברר שהתובע ו/או התובעים קיבל ו/או יקבל ו/או זכאי לקבל ו/או היה זכאי לקבל סכומים כלשהם ו/או טובות הנאה אחרות מכל גוף או מיטיב שהוא, לרבות תגמולי מל"ל, יהיה על ביהמ"ש הנכבד לקחת זאת בחשבון בעת שומת הנזק, אם יוכח.

21. מוכחש הנטען בסעיף 54 לכתב התביעה, למעט לעניין סמכותו של בית המשפט הנכבד.

22. מוכחש הנטען בסעיף 55 לכתב התביעה מכל וכל.

23. כל הטענות בכתב הגנה זה הן חילופיות כל שאינן בידיעת הנתבעת ו/או משלימות בהתאם לעניין והקשר הדברים.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד למחוק ו/או לדחות את התביעה על הסף ו/או למחקה ו/או לדחותה ולחילופין לקבוע את רשלנותו התורמת של התובע ו/או התובעים ולהפחית את הפיצוי, אם יקבע כזה, בהתאם ולחייב את התובעים בהוצאות ושכ"ט עו"ד כדין.

 דקלה א. בן-חמו, עו"ד
 ב"כ הנתבעת